

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și strălăutate:
Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nrul 1/a

INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se înnapoiază.

ROMÂNUL

„L'Union fait la force!”

București, 1 Decembrie.

Această deviză este cu adevărat resumativă pentru orice stat, pentru o grupare socială.

Singură unirea face puterea. Numai uniți, cetățenii unui stat pot trăi liber, pot ajuta la progresul general al omenirii; numai uniți, locuitorii unui stat pot trăi independent.

Aceste reflecțiuni trebuie să domineze cugetele oricărui român, în aceste momente ce depășesc în grandioarea tragică în pericole nepresimțite, tot ceea ce imaginația plină de macabre inclinații a putut cândva iscodi.

România nu a fost, niciodată un pământ al fătăduinței și un petec de pământ fericit. Bogăția ei naturală nu a servit atâta îndestulării interne, cât lăcomiei altora de a le avea; eroismul locuitorilor nu a fost pus la încercare, cu scopul de cuceriri prospere, ci numai pentru a putea apăra ceea ce avem din strămoși; iar toată agerimea minții și vigoarea brațelor nu a putut să fie întrebuințate decât în apărarea unei moșii, râvnite de mulți și aproape de toți încălcată.

Străjuind cultura apusului în vremurile când Semiluna amenința Vaticanul; primind în pieptul nostru primele lovituri ale barbarilor; simțind în noi durerile cele dintâi ale loviturilor pe cari alte neamuri mai fericite le primea mai slăbite, noi, ca popor am fost ținta atacurilor, și am format pământul acela în care fecunditatea lui a făcut și mai puternic sângele ce-l udă.

Și istoria Europei s'a schimbat. S'au format în mai puțin de un secol unități etnice formidabile; s'au înfăptuit idealuri naționale și s'au creat noi forțe politice, fără ca situația noastră să devină mai fericită. Geograficește și istoricește am continuat să fim în așteptări îngrijorate, și în mijlocul pericolelor ce niciodată nu ne-au cruțat.

Prezentul tragic, tumultos, agitat; prezentul care a înroșit paginile istoriei, și a sdruncinat din temelii organizația și cultura mondială, ne-a surprins în aceleași așteptări, în aceleași pericole și ne-a găsit iarăși la postul nostru de durere, și de pază...

Niciodată mai mult decât acum nu s'a pus cu mai multă intensitate problema capitală a unui stat liber, problema României noastre. Ce putem face pentru a înconjura pericolul? Ce datorii se ivesc pe primul plan al conștiinței noastre, cari să ne dicteze hotărârile? Amănuntele sunt de sigur greu de dat, dar aceea ce *trebuie* să știm, ceea ce *trebuie* să urmăm, este *unirea tuturor*, încrederea fiecăruia în destoinicia acelora cari trăiesc cu gândul de a fi servitorii statului și factorii progresului național.

Nici o voce anarhică, nici un gest individualist, nici o pornire de desunire nu trebuie să se manifeste, pentru că singurul razim al viitorului nostru stă în consenzul tuturor, în unirea cugetelor românești.

„L'Union fait la force!” Să nu uităm o deviză cu un atât de adânc înțeles!

Belgradul — ocupat!

— Victoria armatei a cincea. —

Arad, 3 Decembrie.

Generalul *Liborius Frank*, comandantul armatei a cincea austro-ungară a trimis M. Sale monarhului o telegramă prin care-l anunță că: *trupele noastre au cucerit Belgradul!*

Așadar, armatei a cincea i se atribuie gloria de a fi cucerit capitala Serbiei.

După repararea podului dela Semlin trupele noastre cari luptă în Serbia vor avea comunicație directă cu Ungaria prin Belgrad și Semlin.

Iată comunicatele:

Semlin. — *Ieri seară am cucerit prin asalt partea vestică a orașului Belgrad. Celelalte părți ale orașului le-am cucerit azi dimineață. Trupele noastre au intrat în Belgrad cu entuziasm indescriptibil.*

Telegrama generalului Frank.

Budapesta. — *Biroul de presă al min. de int. comunică: Comandantul armatei a V-a a trimis M. Sale următoarea telegramă omagială:*

— *Nespus de fericit rog pe M. Voastră ces. și reg., ca din prilejul aniversării a 66-a de glorioasă domnie să primească cele mai omagiale urări de fericire ale armatei a cincea, împreună cu acel mai supus raport al meu, că trupele armatei a cincea azi au luat în stăpânire orașul Belgrad.*

Gen. Frank.

Efectul bombardării în Belgrad.

Budapesta. — *Focul artileriei noastre a făcut mari pagube în Belgrad. Foarte numeroase clădiri sunt o ruină, pe malul Savei și a Dunărei aproape nu este o casă întreagă. Granatele*

Chemare.

*Când am plecat aseară dela tine,
Nu mi-ai întins mânuța, zimbătoare;
Ca de-un străin te-ai depărtat de mine,
Și n'ai cătat în ochi-mi, rugătoare.*

*Ca steaua ce clipește 'n zări senine,
Așa erai: Frumoasă, visătoare!...
Păreai un sol din lumile divine,
Un dor, un vis, în viața trecătoare...*

*În poartă m'am oprit... Înlăcrămată,
Steteai în prag cu mâinile pe față,
Și te chemam să te cuprind în brață!...*

*Dar n'ai venit! O boare 'mbălsămată
Împrăștiu cireșii de sub vie...
...Și cât am stat în drum, cine mai știe!...*

Const. A. Glulescu.

DIN LITERATURA ITALIANĂ.

Elegie despre aceea ce n'a fost*).

De Giovanni Papini.

Când mă întorc acasă spre seară în umbra turnurilor palatului, care pare o temniță, întotdeauna privesc la cele trei turnuri frați, și pășind încet și apropiindu-mă înaintea unei trăsături luminoase, îmi aduc aminte de o lume, care nu mai e a mea, mă cuget la ușile acelea nenumărate, a căror prag nu l'am trecut; la nenumăratele mâni pe cari nu le-am atins. Și mă cuget la toate lucrurile acelea, pe cari nu le-aș fi putut înțelege, la secretele, pe cari nu le-am aflat, la visurile, pe cari trebuia să le visez, la îmi micii, pe cari îi puteam să îi urăsc — și atunci îmi plâng orbia saturată, adâncimea groaznică a indiferentismului meu, durata scurtă a simțirilor mele — focurile, cari luminează lumea întreagă și deodată, la o singură suflare se sting...

Cât de mult mă supără atunci amintirea a-

* Din volumul „Il. Tragico Quotidiano” (Firenze, 1906, Francesco Lumachi editore.)

Prețul unui exemplar 10 fileri.

ceea, că am fost laș, siguranța acelor clipe unice, în cari puteam face ceva, și cari mai mult nu se vor întoarce, drumurile, cari mi s'au deschis repede, cari astăzi sunt înfundate și nu le mai pot străbate; soarta, pe care era aproape să o ajung...

Înima îmi zvâcnește cu putere și adese mă opresc în umbra palatului și mi se pare, că aștept să audă niște acorduri line de violină, sau tropotul de copite, sau să-mi răspundă ca un ecou a întristării mele un cântec amar.

Și acestea, mă cuget în mine, sunt lucruri trecătoare, dispar și se pierd în infinit, unicele clipe, mișcările, cari nu se mai repetesc nicicând, raporturile, cari nu se pot restabili, zilele, orele, minutele, cari nu se mai întorc. Și câte lucruri sunt, pe cari nu le-am văzut niciodată și nici nu le voi vedea, câte sunete, pe cari nu le-am auzit nicicând și nu le voi auzi, câte sfârșituri, pe cari nu le-am cunoscut și nu le voi cunoaște, simțiri, pe cari nu le-am simțit și nu le voi simți nicicând, taine pe cari nu le-am aflat și nicicând nu le voi afla...

Câtă viață poate pierde un om! Și câte forme, câte puncte de vedere o singură lume! Câte posibilități, cari nicicând nu se vor realiza, câte virtuți, cari nicicând nu vor predomina, câte combinațiuni, cari nicicând nu se vor practica.

au aprins numeroase case, fabrici, etc. Acum câteva săptămâni când regele Petru a fost în Belgrad a plâns, văzând pustiirea îngrozitoare a oraşului. De altfel viaţa în oraş e aproape moartă. Din 100 mii locuitori abia au mai rămas în oraş vre-o 15—20 de mii.

Unde-i prinţul Gheorghe?

Metcovi. — Acum câteva zile prinţul Gheorghe a plecat din Belgrad, a cărui apărare o luase şi a condus-o după ce se vindecase de rana primită în luptele dela Crupanie. Prinţul Gheorghe a luat acum conducerea armatei dela Lazarevatz.

Mare bucurie pentru ocuparea Belgradului.

Panciova. — Cenzurată. — *Ieri, Mercuri, armata V austro-ungară a cuprins oraşul Belgrad. Toate localităţile dealungul malului nostru dinărean au arborat drapele şi au fost iluminate. Aseară muzica militară a parcurs străzile oraşului şi s'a făcut retragere cu torţe. Au fost cuvântări şi veselie ca la nuntă. În prezent trecem Dunărea pe întreagă linia. Progresăm glorioşi.* — Şt. Opresanu.

O părere.

Primum dela d. maior *Gheorghe Fleşariu*, cunoscutul scriitor militar, următoarele rânduri pe cari le dăm aci pentru interesul lor actual:

Mult stimat dle redactor!

*M'am bucurat şi Vă mulţumesc frumos că aţi făcut amintire şi despre modesta mea persoană în mult preţuitul dv. ziar, referitor la „portia” ce am primit şi eu în vârful Galiţiei (în cel mai nordic punct).**

Vă vestesc cu bucurie, că sunt iarăş deplin sănătos şi deja am primit comanda unui nou batalion de mars, cu care iarăş ne vom măsura cu colosul dela nord.

Nemţii noştri luptă ca lei, sunt de admirat. Despre vitejia neîntrecută a Românilor, cunoscută şi vestită şi pe aici, sunt şi eu mândru şi fâlos.

Regret, că acum nu-mi este iertat a manua şi condeiul — deodată cu sabia —, dar mi-l ascuţesc mereu pentru zilele de pace. O, cât va fi apoi de scris!

Până atunci Vă rog numai atât: faceţi tot cât puteţi ca „impăciuirea” de nou iniţiată la avizul dlui „Musai cel mare” să nu se facă de Români singuri, ci laolaltă şi deodată cu celelalte neamuri. Atunci şi numai atunci vom obţine tot, fiind sprijiniţi de toţi. Altcum vom rămâne iarăş singuri, nesprîjiniţi de nimeni; din contră, vom fi pismuiţi şi criticaţi de mulţi ca şi în rândurile trecute, şi — iarăş ne vom alege cu... nimic...

Gheorghe Fleşariu, maior.

*) Maiorul Fleşariu fusese adecă rănit pe câmpul de luptă. — N. Red.

Au doară lumea e numai o amintire a aceleia, ce trebuia să fie? Viaţa mea numai umbra acelei vieţi, pe cari trebuia să o trăiesc?

Şi în umbra acestor palate înalte, negre şi tăcute, cari îmi par neşte temniţi, mâna mea fierbinte atinge piatra şi rece şi dură, sângele circulează mai cu putere, şi simt, că faţa mi se aprinde — nu de ruşinea laşă, ci din cauza fierbinţelii disperării, fierbinţelii, care a produs-o iubirea imposibilităţilor.

Când însă mă sui în turnul meu şi revăd cele trei turnuri fraţi, a căror conture se pierd în culoarea cenuşie a serii şi în umbra palatului meu revăd acei doi ochi nemişcaţi şi schinteitori, — iarăş încep a râde cu hohot. Dar dacă se întâmplă, că îmi recunosc chipul din oglindă, nu pot reţine fiiorul acela rece, ce îmi străbate ca o săgeată trupul întreg.

Trad. Val. Crişan.

S'a stins un erou: Horaţiu Deac!

Sunt multe movile proaspete în Galiţia, despre cari ar trebui făcut pomelnic. Movile noi săpate de curând, însemnate cu o cruce din două lemne dur cioplite. În ele dorm somnul de veci, eroi ce au murit apărând acest pământ străin. Dorm acum în ţărâna rece, umedă de sângele lor vărsat în pârâie, şi gîia le apasă greu pieptul oprit în palpitare. De preot au avut pe cei ce i-au astrucat, şi 'n loc de dangăt jalnic de clopot le-a bubuit la cap tunul şi puştile i-au însoţit cu ropotul lor...

Sunt mormintele eroilor fără nume — şi mâne firea torcându-şi firul va acoperi cu pajişte dălmeele roşietice, vântul va sufla domol peste ele, iar copiii nevinovaţi vor sări bucuoşi aceste movile păzindu-şi turma mică.

Sub ele vor dormi mereu feciorii îndureratelor mame, şi părinţii copiilor orfani, fără să ştie... Şi cum îi dorese acasă! Şi câţi vor plânge 'n urma lor!?

Între aceste movile este una izolată, la margine de pădure lângă cetină, ochii săi vioi s'au închis de doarme „El”...! O cruce albă, cioplită mai cu grijă de tovarăşi, înfiptă 'n dălma proaspătă înseamnă locul odihnei sale de veci. La cap îi murmură un pârâu, ce-şi prăvale sglobiu apele cristaline la vale. Deasupra cetina de brad îşi toarce cântecul domol, — iar „El” doarme...

Şi va dormi mereu, El cel plin de viaţă, cel vecinic neastâmpărat... Pe faţa lui bună, am aşternut ţărână şi cetină, ochii săi vioi s'au închis şi pieptul său palpitant, ce ascundea o inimă atât de nobilă, un suflet atât de ales, şi-a curmat bătaia.

Un destin nemilos i-a curmat cărarea! Înainte de a-şi da viaţa sa roadele, înainte de a-şi fi arătat calităţile sale sufleteşti în întreagă splendoarea lor.

Era un suflet blând şi visător. Un idealist incoerigibil, şi zelos muncitor, iubea arta pentru artă, pentru farmecile ei, pentru plăcutele emoţiuni sufleteşti. O mulţime de tablouri preţuite de pricepători sunt mărturiile talentului său viguros. Viaţa maşteră, dar mai vârtos oamenii răi, l'au făcut să sufere mult pentru imboldurile sufletului său, pentru cultul ce avea faţa de pictură; dar mai ales pentru numele său. Respins de mai multe ori dela şcoala de Belleart, el se pune pe muncă. Încearcă cu drepturile, dar nu simte nici o atragere către speculaţiile, cu cari se surubeste dreptul, şi la anul trece la filosofie, ştiinţă mai caldă, mai potrivită înclinaţiunilor sale.

Terminând este ales profesor la preparandia din Gherla, de unde înrolat ca voluntar în armată trebuie să-şi părăsească elevii cari l'au îndrăgît atât de mult. Plecat cu cele dintâi trupe spre câmpul de războiu se distinge curând prin calităţile sale militare, prin curajul său bărbătesc, dar mai ales firea sa veselă spontană şi inima sa de aur îi câştigă simpatiile camarazilor şi superiorilor.

Nici în aceste zile grele nu-şi uită de artă, ci în cele mai dificile poziţii ochiul lui caută linia expresivă, scrutează mereu după culoarea potrivită, şi pe când alţii dau odihnei oasele trude, el cu carnetul pe genunchi prinde scene, tablouri fredonând încetinel.

Nu odată a trebuit să pună de-o parte creionul, să înfaşe puşca pentru a-şi apăra punctul, de unde blând privea natura, toamnăteacă şi tristă, despoiată de frumuseţele sale, şi sbiciuită de orgia ridicată de oameni.

Era un iubitor al firei, al frumuseţilor ei, şi mai era un tovarăş vesel, şagălnic ce nu cunoştea teama şi morositatea. Un soldat brav. A murit ca erou în fruntea plutonului său.

În 21/XI 1914, o zi neguroasă şi mohorită, aruncaţi la asalt, se prăvăl ca stâncile desprinse din creştetul munţilor spre duşmanul din vale. El chioteste ca la veselie şi răpit de avântul său e tot înainte până ce glonţul fierbinte îi stărnă pieptul....

Oprit brusc în goana sa năvalnică, el îi priveşte mereu pe voinicii săi, îi îndeamnă mereu deşi nu-l pot vedea.... De seară când soarele palid colora ceriul fumuriu îl află mort, dar cu faţa aurită de un zimbet...

A fost mare jale! Compania întreagă în jurul groapei proaspete plângea. Şi soarele ce se ivia clar şi aurit de după munţi ştopi cu un snop de raze cadavral şi mormântul proaspăt cetina de aşternut, şi în vreme ce tunurile duşmane ne po-

teau obicinuitul „Bună dimineaţa”, Horaţiu Deac cobori în mormânt tot zimbitor, iar în ochii noştri razele surprindeau roua prefăcându-se 'n pârâu de lacrimi şi curgând cu belşug pe obraji noştri smoliti... Şi pe când murmuram înfiorat „Tatăl nostru” pentru odihna sa de veci, am simţit un gol în suflet, un gol rece ce-şi întindea mereu marginile... o pustietate dureroasă ce o lasă în urma sa tovarăşul, prietenul plecat....

Sunt multe movile proaspete în Galiţia, sub cari dorm eroi fără nume, dar este una sus pe creştetul *Jankowului* la margine de pădure, şi pe lângă ea curge un pârâu şopotitor, însemnată cu o cruce mai mare, mai albă, şi mai frumos cioplită pe care stă scris:

Aici odihneşte în Domnul

Horaţiu Deac, român, voluntar plutonier

mort în 21/XI 1914.

şi de desubt mai stă scris de căpitanul său:

„A trăit şi murit ca erou”.

Despre această cruce, ce spune o jalnică poveste alor 2 părinţi întristaţi şi a unei mirese nemângăiate, cari şi-au pierdut pe unicul, nu pot povesti, căci glasul mi se inecă, şi cerneala mi se preface în lacrimi.

— 28/XI 1914.

A. S. Munteanu.

Corpurile legiuitoare române.

Comemorarea regelui Carol. — Apelul preşedinţilor Camerei şi Senatului.

Luni s'au întrunit Corpurile legiuitoare române pentru a proceda la alegerea preşedinţilor şi a birourilor Camerei şi a Senatului.

Preşedinte al Camerei a fost ales d. *Mihail Ferechide*, iar vicepreşedinţi d-nii: *Titu Frumusanu*, *I. Mitescu*, *Al. Iliescu* şi *Ioan Th. Florescu*. Preşedinte al Senatului a fost ales d. *B. Missir*, iar vicepreşedinţi d-nii *C. Cocias*, *C. F. Robescu*, *C. Ghîtescu* şi *I. G. Pleşea*.

La Camera nou alesul preşedinte *M. Ferechide* a rostit un discurs mai lung spunând între altele:

— Sunt fericit că vă văd din nou adunaţi şi am credinţa, că veţi da prin unirea voastră o şi mai mare energie guvernului în apărarea intereselor ţării. De când ne-am despărţit am suferit a mare durere prin pierderea iubitului rege Carol I.

Mai mult ca ori când trebuie să ne aducem aminte azi de răposatul rege, care spunea întodeauna că atunci când marile interese ale ţării sunt în joc, toţi Români trebuie să fie uniţi. În aceste momente extrem de grave, prin care trecem, să ne unim cu toţii, să fim toţi Români uniţi şi să nu ne mulţumim numai s'o spunem, dar s'o şi dovedim. (Aplauze).

La Senat d. *B. Missir* deschizând şedinţa rosteşte următorul discurs comemorând pe regele Carol:

— Sunt convins că sunt interpretul sentimentelor d-v. unanime, că înainte de ori ce lucrare, se cuvine să aducem prinosul nostru de recunoştinţă memoriei marelui şi bunului rege Carol I.

Sub El şi prin El am desăvârşit pentru deapănarea *Unirea* a două ţări surori, am redobândit Independenţa ţării şi am întemeiat regatul României.

Sub El şi prin El avem o armată de care ne mândrim şi pe care ne bizuim.

Iar prestigiul ţării în afară, sub El şi prin El s'a ridicat la cea mai mare consideraţie.

Generaţiile viitoare se vor fâli cu faptele mărete ale domniei primului nostru rege, iar noi ne fericim că am avut norocul să stăm cu El la lucru.

Memoria Lui niciodată nu va lipsi din sufletul ţării!

Dnii senatori au ascultat în picioare cuvântarea dlui *B. Missir*.

După alegerea biroului senatului d. *B. Missir*, noul preşedinte, a rostit următorul discurs:

— Vă mulţumesc din adâncul sufletului meu pentru onoarea ce mi-aţi reînnoit de a prezida desbaterile dvoastră. Credincios făgăduielilor mele din rândurile trecute, voi păstra acelaşi spirit de nepărtinire şi de ordine.

Din mesajul regal de deschidere a parlamentului, — si de sigur că şi dv. cu toţii sim-

titi — că din cauza stării generale a lucrurilor de azi, activitatea noastră specială pentru care eram chemați, nu va putea deocamdată avea loc.

Imprejurările sunt foarte grele, mai grele decât au fost vre-odată și decât ne putem închipui: O greșală poate să ne aducă un rău chiar ireparabil.

In fata marilor probleme ce se desfășoară și au să se rezolve, dela înălțimea locului la care m'ati ridicat prin voturile dv, mă simt îndrituit să afirm că *fiecare din noi nu se va preocupa de nici un interes particular, că va înnașuși ori ce patimă personală și că având înaintea noastră numai interesul țării și urmând exemple istorice ale neamului, cu toții majoritate și minoritate, uniți într'un singur gând și o singură voință vom lucra cu încredere și sinceritate.*

Așa să ne ajute Dumnezeu.
Sedintele camerei și a senatului s'au ridicat apoi.

Războiul.

Desfășurare favorabilă pe frontul dela nord.

Budapesta. — (Oficial.) — Pe frontul din Galiția occidentală și Polonia rusească a fost și ieri în general liniște. Ieri noapte am respins un atac al Rușilor îndreptat dela Wolbrom spre nordvest. În tinutul spre apus dela Novoradomsk și la Lodz luptele se desfășoară favorabil. La Przemysl Rușii stau în neactivitate, sub impresia recente ieșiri a garnizoanei cetății. Mai multe aeroplane dușmane au aruncat bombe în cetate, dar fără nici un efect. Operațiunile în Carpați încă nu s'au terminat. Știrea despre intrarea trupelor noastre în Belgrad a produs o bucurie nespūsă pe câmpul de război dela nord. — Gen. major Höfer.

Berlin. — Dela cartierul principal german se anunță: În Prusia orientală nu e nimic nou. În nordul Poloniei luptele decurg normal, în Polonia de sud am respins atacurile dușmanului.

Retragerea armatei sârbești.

Budapesta. — (Oficial.) — Retrăgându-se dușmanul, ieri n'au avut loc lupte mai mari. Detașamentele de recunoaștere au dat peste ariergardele dușmanului și au făcut mai multe sute de prizonieri.

Regimentul împăratului.

Berlin. — Dela cartierul principal german se anunță: La apus am respins mai multe avansări ale dușmanului. În pădurile dela Argonnes regimentul 120 din Württemberg, a cărui proprietar e M. Sa împăratul, a cucerit un punct de operațiune puternic, capturând cu acest prilej 2 ofițeri și cam la 300 soldați de rând. (Biroul de presă al guv. ungar).

Acțiuni navale.

Rotterdam. — Acțiunea submarinelor germane, pornită în Canalul Mânecii, își arată efectul și dealungul tărâmurului belgian. Flota engleză bombardează tărâmul. Submarinele germane au scufundat două vase de război și mai multe vapoare comerciale și așa au reușit să întindă terenul de operațiuni până la Havre.

Göteborg. — „Göteborgs Afton Bladet” anunță din Berlin: Toți experții militari ai marilor ziare din Londra sunt de părere că acțiunea flotei germane împotriva Angliei e iminentă. Ei își motivează aceasta părere cu faptul că Marea Baltică va îngheța curând și așa flota germană din aceasta Mare se va putea întrebuița în alte părți. Experții militari englezi nu cred imposibilă o eventuală debarcare a trupelor germane în Anglia. Unii dintre ei cer din cauza aceasta, ca guvernul să organizeze fără nici o milă cete de francitiori împotriva invaziei germane.

Amsterdam. — Guvernul olandez a luat de urgență măsuri militare pentru apărarea țării împotriva unei eventuale invazii engleze. În fortificațiile Vlissingen și Termeuzen au fost așezate tunuri de cel mai mare calibru. Foate garnizoanele din Seeland vor fi întărite.

Pregătirile militare ale Italiei.

Roma. — Alaltăieri, Marți, a avut loc lungi consfătuiri între primul ministru Salandra, ministrul de externe Sonnino și șefii de stat major ai armatei și al flotei. Obiectul acestor consfătuiri a fost afirmativ **pregătirile militare ale Italiei**, cărora li se dă o mare importanță, găsindu-se în aceeaș vreme în Roma toți reprezentanții acreditați în străinătate, ai Italiei.

Condițiunile de pace ale Germanilor.

Genf. — Renumitul filosof, Ernst Haeckel cuprinde într'un articol recompensiile, pe cari va trebui Germania să le ceară, în caz dacă va ieși victorioasă din acest război:

1. Înfrângerea deplină a despotismului englez și eliberarea mării.

2. **Impărțirea Belgiei.** Cea mai mare parte a țării până la Antwerpen și Ostende să fie contopită în federațiunea germană. Partea nordică să se anexeze la Olanda, iar partea sudestică la Luxemburg, ca stat german în federație.

3. Germania va căpăta cea mai mare parte a coloniilor britanice, între cari și statul Congo.

4. Franța va ceda Germaniei o parte din hotarele nordostice.

5. Polonia rusească se va desface de Rusia și va ajunge sub suveranitatea Austro-Ungariei.

6. Tinutul german dela Marea Baltică se va reincorpora la Germania.

7. Finlanda împreunându-se cu Svedia va fi regat independent.

Rușii se retrag cu mari pierderi.

Berlin. — După știrile oficiale rusești Germanilor nu le-a reușit chiar să-i impresoare pe Ruși, dar aceștia totuș sunt constrânși să se retragă între împrejurări nefavorabile cu pierderi mari.

Berlin. — Corespondenții de pe câmpul de război anunță: În Polonia frontul germano-rus e lung de 90 kilometri. Pe întreaga linia atacă de zile numai Germanii. Perderile Rușilor sunt enorme, iar prada de război făcută de Germani e bogată. Sosirea împăratului a fost adusă la cunoștință soldaților în ordinul de zi. Nu e o profetire îndrăzneată când precizem că în cele mai apropiate zile putem aștepta știri îmbucurătoare din Polonia de sud. Trupele monarhiei i-a aruncat îndărăpt pe Rușii, în număr covârșitor. Rușii în urma perderilor ce le-a avut, au renunțat să mai atace și s'au întărit în tranșee.

Rotterdam. — Știrile Rușilor sunt deprimătoare. Ei recunosc, că încercarea lor de impesurare la Lodz n'a reușit, iar acum sunt amenințați ei să fie impesurați de către Germani între Lodz și Kalisch.

Atitudinea Italiei.

Roma. — Ziarul „Popolo Romano” vorbind de redeschiderea Camerei italiene ține să constate că asupra declarațiunilor guvernului se va urma obișnuita discuție, care se va termina desigur cu un vot mai mult decât **favorabil** pentru noul ministru Salandra. Acest vot va confirma astfel voința de a se urma acea politică de **neutralitate leală și vigilentă**, la care consimte, se poate zice, atât parlamentul cât și mai ales întreaga țară.

Lupta dela Lodz.

Petrograd. — „Messenger de L'Armée” anunță cu datul de 29 Noemvrie: Lupta la Lodz continuă, nefiind încă decisă. În unele puncte ale frontului, mai cu seamă la Brzezy, lupta e așa de violentă, încât rezultatul în tot cazul va avea influință asupra luptei întregi, care se apropie acum între Vistula și Wartha, de sfârșit. Aviatorii noștri au anunțat că Germanii și-au întărit centrul aducând noi soldați și tunuri.

Situația neschimbată în Galiția.

Viena. — Luptele în Polonia rusească încă nu s'au decis în nici un punct. Atacul Germanilor la Lovici a fost încoronat de succes și desigur va avea o influință bună asupra desfășurării viitoare a evenimentelor.

În Polonia des ud am respins atacurile Rușilor îndreptate împotriva pozițiilor noastre dela Wolbrom și Pilița. Dealtcum de vre-o câteva zile situația e staționară, fiind ambele părți beligerante în expectativă.

Diferite.

— Maj. Sa monarhul a adresat generalului Hindenburg, comandantul trupelor germane pe câmpul de luptă din ost, o telegramă călduroasă, în care-i notifică, că l-a numit proprietar al regimentului de inf. austro-ungar 69.

— „Az Est” este informat, că actualmente timpul pe câmpul de luptă din nordul Ungariei nu e rece și că drumurile sunt practicabile.

— Din Frankfurt se anunță, că șeful statului major german, contele Molke, și-a terminat cura și s'a reintors în cartierul general.

— Din Londra se telegrafiază, că regele George al Angliei a plecat în cartierul general din Franța pentru a inspecta trupele engleze.

— În Innsbruck s'a resimțit alaltăieri seara un puternic cutremur de pământ, care a produs o mare panică în sânul populațiunei. Cutremurul n'a produs însă stricăciuni.

— Foaia oficială dela 30 Nov. a. c. publică ordinațiunea Nr. 8680/1914 a prim-ministrului, prin care termenul moratorului se prelungește din nou până la 31 Ianuarie 1915.

— Din Salonic se anunță: Podul căii ferate peste Vardar a fost aruncat în aer. Circulația de trenuri între Ușkub și Salonic a încetat. Aruncarea podului în aer a fost premersă de lupte sângeroasă între soldații sârbi și bande.

— Reprezentantul Bulgariei în Serbia a adus la cunoștința guvernului său că situația în Serbia e disperată.

Inmormântarea dascălului Nicolae Ștefu.

Arad, 3 Dec.

S'a terminat și ultima fază din viața mult trudită și sbuciumată a dascălului **Nicolae Ștefu**. Pe un timp frumos, uscat și cu soare, dascălul Nicolae Ștefu, a fost azi inmormântat în cimiterul de jos din Arad, încunjurat de dragostea și prezența tuturor aceluora, cari l'au iubit, cunoscut și stimat. S'a dus și acest tovarăș de muncă și apostol, a plecat și acest ostaș vrednic și credincios al școalei și culturii poporului nostru. Golul lăsat de el este foarte mult simțit, printrucă pierderea omului vrednic, însemnează totdeauna foarte mult.

Inmormântarea a fost demnă de răposatul. Societatea noastră a căutat să dea dascălului Nicolae Ștefu, cinstea cuvenită și acum, când el a ajuns la locul, „de unde a fugit toată durerea, intristarea și suspinarea”. Colegii lui, învățătorii, încă s'au achitat cu demnitate, luând parte foarte mulți la inmormântare. Nu mai puțin a făcut cea mai bună și jalnică impresie și prezența elevilor dela toate școalele elementare din Arad, sub conducerea învățătorilor lor, unde răposatul a muncit, ca învățător, peste 20 de ani.

Prohodul s'a început la orele 9 a. m. la locuința din str. Kelemen nr. 8 și s'a continuat în catedrală. Au servit preoții: **Gavril Bodea, Traian Vățianu** și diaconul **Dr. Lazar Iacob**, prof. seminarial. Cântările funebre le-a executat foarte frumos și duios **corul seminarial** sub conducerea profesorului **Trifu Lugojanu**. La sfârșitul slujbei, preotul **Traian Vățianu**, a ținut în biserică o cuvântare foarte mișcătoare, în care a schițat viața și activitatea răposatului, și cu aceasta cortejul s'a pus în mișcare către cimitir.

La groapă, președintele Reuniunii învățătorilor, **Iosif Moldovan**, directorul școalelor populare confesionale din Arad, vechiu prieten și camarad al răposatului, a ținut în numele învățătorimei un duios cuvânt de adio, în care arată foarte nimerit virtuțile răposatului ca tată de familie, ca dascăl în și afară de școală, ca membru al corpului învățătoresc, ca prieten și ca fiu credincios al bisericii și neamului său.

Dintre onorații au fost de față: Vasile Goldiș, Sava Raiu, protopopii Dr. Gheorghe Ciuhandu, Mihail Lucuta și Mihail Păcățianu; preoții Niță Popescu, Dr. Suclu, Ioan Curea și Vasile Olariu, apoi Gh. Papp, Victor Stancu, Gheorghe Purcariu, D. Iorgoviciu, judele Tulcan, protopopul român gr. cat. Dr. Luca și protopopul sârbesc Dr. Zsupánszky. Iar dintre învățătorii au fost prezenți: Iosif Moldovan, Dim. Popoviciu, Gh. Popoviciu, V. Miron, Ioan Simu, I. Grosorean, I. Vancu, Petru Russu, Savu Bugariu, Savu Mihuti, Teodor Cherechian, Șt. Roja, Hedeșian, Moldovan, Lugojan,

Dim. Micu, Teodor Laza, Petru Ugliș și Constantin Savu, redactor la „România”, reprezentând „Românul” și „Poporul Român”.

Elevele dela școala de fete în frunte cu profesorele și directorul institutului. În învățatorii comunali orășenești au fost reprezentați prin Kórom József, Schleifer Toni și Aurel Micloși, cei sârbesti prin: Ștefan Popoviciu și Kovincici.

Și acum, iubite coleg, mergi în pace! Liniștea ce atât de mult ti-a lipsit în viață, să-ți fie ușoară și vecinică. Du colegilor, trecuți înaintea ta la cele vecinice asigurarea, că ai lăsat aici, ca următorii, un corp de dascăli însuflețiți și maturi. Asigură-i, că dascălii, colegii tăi rămași în viață, nu vor avea liniște până nu vor duce la deplină isbândă mândrul steag al redeşterii și culturii neamului din care fac parte, steag pentru care tu și ceilalți înaintași atât de mult ați ostentat de multe ori sângerând.

În veci pomenirea lui!

D. P.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 3 Decembrie

— Măine, Vineri, fiind serbătoare — Intrarea în biserică — numărul viitor al ziarului nostru va apare Sâmbătă seara.

Apel către locuitorii comitatului și orașului Arad. Prefectul comitatului a adresat următorul apel către locuitorii comitatului și orașului Arad:

Rog pe toți locuitorii comitatului și orașului Arad, ca cheltuielile destinate pentru felicitările de Anul-Nou să le rescumpe în favorul „Crucii Roșii”, iar dăruirile se binevoiască a le trimite la adresa mea. — Baron Urban Iván, prefect.

Căpitanul Al. Candrea — distins. Alfăm că M. Sa monarhul a conferit dlui căpitan **Alexandru Candrea** dela reg. de infanterie nr. 76, Crucea militară pentru merite cl. III cu distincția de război ca recunoștință pentru atitudinea eroică în fața dușmanului. Călduroase felicitări.

Adunarea tărânilor din Bucovina. Reproducem următorul articol din „Viața Nouă”, organul partidului național român din Bucovina, despre adunarea tărânilor bucovineni ținută la Suceava:

„Duminecă, acum o săptămână și-au dat întâlnire la Suceava frunții tărânilor din toate unghiurile țării noastre, câtă a mai rămas necotroptă de neamuri străine. Au venit cu sutele harnicii muncitori din valea Sucevei, chipeșii Români de pe întinsele câmpii ale Rădăuțului și mândrii munteni din adâncurile Câmpulungului și ale Dornei; au venit cu inimă curată și cu dorul în suflet să trimită, în aceste vremi bătute de urgia războiului, o vorbă deschisă și frățească la frații de peste hotare.

Am întâlnit în desdimeinea acelei zile de Duminecă o ceată de mnenți în drumul spre Suceava. „Incotro vă este calea”, i-am întrebat, văzându-i cu fețele înviorate de o neobicinuită seninătate? „Ne ducem la Suceava”, răspuseră într'un glas, „ca să aducem prinos de închinăciune și credință bunului nostru împărat și să ne rugăm de ajutor frățesc la regele Ferdinand, despre care merge vestea că este bun Român și vrednic urmaș al Marelui Vodă Carol”.

S'au adunat la Suceava în număr de peste trei mii. Locul de întâlnire era prea mic decât să poată cuprinde această mulțime. Atunci cu toții, mânați de același gând, au pornit spre vechea Mitropolie, cel mai strălucit loc de închinare al pământului românesc, izvor de mângâiere și alinare pentru lumea credincioasă. În curtea frumoasă și încăpătoare a mănăstirii sta mulțimea cu capetele descoperite ca la rugăciune. Pe fața fiecăruia se ogindia o adâncă mișcare sufletească, ca și când din pământul sfânt și binecuvântat al strămoșilor ar fi străbătut o nouă și tainică putere, spre a le stăpâni pentru o clipă inima și sufletul.

Vorbitorii au fost numai tărâni, dintre cei mai de frunte. Ei au aflat cuvinte simple și amăsurate, însuflețite de căldura sentimentului, cât a fost vorba să desfășoare năcazurile grele ale țaranului în această vreme de ne mai pomenită cumpănă. Insufletirea își ajunsese culmea când se votă telegrama omagială către împăratul și se făcu reînnoirea jurământului de neclintită credință către tron și împărăție.

Acesta a fost momentul cel mai înălțător al întregii adunări.”

Observăm că două coloane și jumătate din acest articol sunt confiscate.

Inmormântarea arhitectului Lecomte de Nouy. Din Curtea-de-Argeș, se anunță: Vineri au fost aduse și inmormântate în cripta bisericii Bolnița rămășițele pământești ale arhitectului Lecomte de Nouy. Cortegiul era însoțit de dnii Dobrescu, subadministratorul Casei bisericești; Lăzărescu, primarul orașului; M. Teodoru, medicul primar al orașului, cum și de toți ofițerii batalionului de artilerie din localitate.

Služba a fost făcută de un preot catolic, când rămășițele defunctului arhitect au fost depuse în cripta bisericii, au slujit preoții episcopiei. Răspunsurile au fost date de corul dirijat de diaconul Mihail Chiriță. La această din urmă slujbă a asistat d. colonel Gratoski, mareșalul palatului și dnele de onoare ale M. S. Reginei.

Ducele de Saxa Coburg în pericol. Se anunță din Berlin: Ducele de Saxa Coburg a scăpat, ca prin minune de un mare pericol pe teatrul de război răsăritean. O granată căzu în apropierea stației statului major al regimentului de infanterie al cărui șef e ducele. Colonelul von Berg comandantul regimentului a fost omorât, căpitanul Petersen precum și adjutanții regimentului, locotenentul Weichert, au fost răniți.

Iașul și moartea poetului D. Anghel! Ni se scrie din Iași cu datul de 29 Noembrie n.: La Iași, unde a văzut întâia-ora lumina zilei, a închis ochii pentru vecie poetul D. Anghel. Critica literară va așeza operele acestui scriitor la locul de onoare și va arăta rolul însemnat ce-l ocupa poetul „Fanteziilor” în literatura noastră. Nouă, cronicari, cari înregistrăm faptele, ne încumbă astăzi datoria de a reține unele amănunte cari vor putea fi de folos pentru aceia cari ar vrea să cunoască biografia poetului Dim. Anghel.

Născut la Cornești, în apropiere de Iași, poetul și-a petrecut copilăria și tineretea în mijlocul Iașului pe care l'a iubit și care, cu ani în urmă, i-au evocat acele pitorești tablouri pe cari le găsim în „Fantome” — volum în cea mai mare parte consacrat Iașului. Aici, în Iași, poetul a brodat primele imagini literare, făcând parte din acel grup de visători adunați în jurul „Contemporanului”. Făceau parte din acea pleiadă de artiști — alături de fâuritorii unei lumi nouă, regretatul cântăreț al „doinelor”, Neculae Beldiceanu, Eduard Gruber, D. A. Teodoru, Grigore Alexandrescu, — autorul biografiei lui Ion Creangă, — duiosul I. Paun-Pinciuc, căruia Anghel i-a consacrat atâtea rânduri sentimentale. Artur și Raul Stavri, ș. a. Cu mulți ani mai târziu, — după ce „Contemporanul” încetase, unii dintre visătorii aceștia au plecat în lumea în care pleacă astăzi autorul „Fanteziilor” — poetul Anghel a evocat acele vremuri de visare într'una din poemele sale adunate în volumul „Fantome”.

Reînviind acele vremuri cari constituie una din cele mai frumoase epoci ale Iașului, poetul Anghel descrie farmecul ce învăluia partea orașului denumită Sărăcie, unde într'o „casă tăcută zidită pe nisip” se strecurau „oamenii-umbre”, trubadurii și visătorii frământați de același ideal, de același sentiment generos.

Și amintindu-și de această epocă a Iașului, care cuprinde prima-i tineretă, poetul Anghel se întreabă astfel:

— „Vă mai recunoașteți, voi tovarăși de o clipă, furnici întâlnite la o răscruce, siluete zingărite de lună pe albul zăpezii; vă mai puteți ținea de noi acuma, dulci umbre viorii, ce ne întovărășiți pe atuncea pașii; vă mai întâlniți vreodată voi, spre casa tănuită a fostului prooc, și dacă vă mai întâlniți, vă mai întrebați voi de ce v'am părăsit și v'am lăsat să rățaciți stinghere pe tristele și tăcutele străzi ale orașului, unde clopotele se tânguesc deapururi...”

Aceste clopote ale Iașului s'au tânguit azi și mai dureros... În dangătul lor răsună par'ca plânsul acelor cari au visat același vis împreună cu poetul Anghel, venit acum să rămână pe veci în orașul care i-a rămas atât de drag...

Ziariștii italieni bănuți a fi corupți. Din Berlin se anunță: Ziarele francofile italiene precum „Secolo”, „Messagero”, „Stampa”, arată o mare

indignare din cauza călătoriei unor ziariști italieni organizată de personalități private germane, pentru ca aceștia cu ochii lor să-și facă o iconă exactă de starea de lucruri din Germania; aceste ziare bănuiesc, că această călătorie este o încercare de corupțiune. Din această cauză asociațiunea ziariștilor italieni a decis să organizeze o anchetă de un tribunal de onoare în această privință.

De 46 ori în foc. Primarul orașului Murăș-Oșorhei a primit dela comandamentul regimentului de honvezi 22 de pe câmpul de luptă următoarea depeșă:

— *Regimentul e de trei luni în luptă și a fost de 46 ori în foc. Cele mai crâncene lupte le-a avut la Monasterciska, Podhaice, Novosielka, Voremikukovna, unde am respins un asalt rusesc de șase ori mai mare.*

Trecând cele trei luni, țineam jubileul întâiului șiert de an. Jubileul nostru constă din aceea, că așteptăm năvala Muscanilor în șanturi binefortificate. — Maiorul *Francisc Laurencic*.

Nostim, că majoritatea regimentului e românească.

Regina Elisabeta la București. Luni la ameză a sosit în Capitală cu un tren special, venind din Curtea de Argeș, M. S. regina Elisabeta însoțită de A. S. R. principesa Elisabeta. Pe peronul gării de nord se aflau MM. LL. regele și regina, AA. LL. RR. principii Carol și Marioara casa civilă și militară regală, d. ministru al lucrărilor publice Dr. C. Angelescu și prefectul poliției d. Corbescu. Dela gară suveranilor și principii au plecat în automobile la palatul regal.

Vas suedez salvează echipagiul lui „Audacios”. „Lokalanzeiger” află din Copenhaga, că Suedezii întorși de curând la Stockholm din America spun, că vaporul „Olympia” a întâlnit pe coasta irlandeză un vas de război, care se pare că suferise mai multe avarii. „Olympia” a luat la bord 250 de oameni de echipagiul. Echipagiul și călătorii de pe „Olympia” au fost opriți de a vorbi despre aceasta la debarcarea lor în Anglia. Se crede că e vorba cu siguranță de dreadnoughtul englez „Audacios” care s'a scufundat după câteva zile. Echipagiul pare a fi fost salvat. (Wolfbureau.)

Ultima oră.

AMĂNUNTELE OCUPĂRII BELGRADULUI.

Ziarele budapestane de azi aduc amănuntele ocupării Belgradului.

Astfel „P. H.” spune: *Monitoarele noastre au redus la tăcere tunurile franceze așezate pe insula Ada Tziganlia. Trupele noastre s'au pus în luntrii și astfel s'au apropiat de această insulă, pe care după o luptă crâncenă au ocupat-o. De aici o parte a armatei noastre a trecut pe luntri de cealaltă parte a râului. Trupele noastre cari înaintau de către Obrenovatz au ocupat prin asalt Topciderul. Ieri înainte de amiază întreg orașul a ajuns în posesiunea noastră.*

Se știe, că două regimente sârbești cari ar fi fost în oras, au capitulat. Pionerii noștri construiesc un pod de pontoane pe Dunăre.

„P. LL.” anunță: *Cu prilejul ocupării insulei Ada Tziganlia am capturat tunuri și artilerie franceză.*

NENOROCIREA UNUI PILOT MILITAR.

Eperjes. — Pilotul militar, locotenentul Fesz, în urma exploziei motorului a căzut mort.

SITUAȚIA LA YPERN.

Paris. — Bombardarea Ypernului continuă. Aviatorii aruncă bombe cu nemiluita. Efectul bombelor precum și al artileriei e teribil. Apeductul e total nimic. Populația se refugiază.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Un preot vădov, în etate de 30 ani, dorește a-și găsi

O econoamă.

Deslușiri se primesc dela N. Ma-lița, Mezőszabolcs up. Mezőtelegd.